

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

beosztás szerint, az arra érdemes néprajzi s műtörténeti tárgyakat, megbecsülhetlen szolgálatot tennének a néprajznak s művészettörténetnek egyaránt. S kijutna a maga része mindenkinek: a fővárosi amateur sorra megmenthetné a pusztuló Pest-Buda emlékeit; a vidéki: a maga vidéke népi művészetét. Nincs itt jelentéktelen tárgy: a kerítések, a kutak, a szénahányó favillák, a kilincsek stb., mind érdemesek a külön rajzra, fotografiára, a speciális tanulmányra; — hogy a fontosabbakat ne is említsem. Ha egy dologról különböző vidékről valaki csak két-háromszáz fotografiát gyűjtött is: bármi jelentéktelen az egymagában, összességében érdekessé válik, s hogy mennyire tanulságossá, arra példa éppen ez ismertetett könyv.

Magyar szempontból büszkeséggel említhetjük még meg, hogy alig van tárgya, melyről nálunk sokkal ősbibb, sokkal gazdagabb s eredetibb anyag ne kínálkoznék a kutató számára, s egyszersmind ne művészi szempontból sokkal értékeesebb is. Csak egy pillantás például e könyv színes reprodukcióban közölt *tulipántos* ládáira és himzésmintáira: s diadalmasan jut eszünkbe akármelyik magyar vidék gazdagabb, ősbibb, színeesebb, leleményesebb s eredetibb művésze. Oly szempont ez is, mely egy ily magyar munka készítését annál inkább kívánatosá teszi.

A könyv több igen részletes s pontos tárgymutatóval van ellátva; ára a fényűző kiállításához képest nem is drága: tizenkét márka. *th.*

BILLING H., a karlsruhei képzőművészeti akadémia tanára: *Architektur-Skizzen*. Ára 16 M. — Julius Hoffmann, Stuttgart.

Ezt a művet az a nagyon természetes törekvés hozta létre, hogy úgy a laikusok, mint a művészek az architektúra festészeti értékét egyszerű példákból megismerjék. A 48 kitűnő reprodukció fiatal festők vázlatai, akiket Billing, a hírneves karlsruhei tanár avatott be az architektúra elemeibe. Ezek világosan mutatják, hogy a festészetben épügy, mint minden művészetben, az arányoknak, a tömegek elosztásának, az ellentéteknek a jelentősége a döntő, és ezért a festőt az ő hivatásának ma még nem eléggé felfogott okszerű gyakorlására ösztönzik. Az építőművészre viszont ugyanilyen mértékben értékesek, mert a legkülönböző módon láttatják a lehető-

ségeket, amelyek neki tisztán festészeti szempontból kínálkoznak, hogy az építőművészetben az egyensúlyt elérhesse. E terveknek, amelyek művészileg képzett embernek igen érdekes képsorozatot nyújtanak, legtöbbje építészeti is megvalósítható volna. A csinos munkából mindenki gazdag okulást meríthet.

KIND UND KUNST, kiadja Alexander Koch, Darmstadt. Előfizetési díja egy évre 14 márka. — Még csak rövid ideje annak, hogy e két fogalmat „gyermek“ és „művészet“ mindenfelé kezdik egymással vonatkozásba hozni s általában a művészetnek a gyermek lelki fejlődésére való befolyását méltatni, tanulmányozni s a gyermek művészi nevelését elsőrendű kulturális és közgazdasági feladatnak tekinteni. E téren is, mint sok egyébben, Amerika és Anglia vezet, s ez úttörők nyomán halad a kontinens, s így természetesen Németország, amely tudvalevően maga nem igen termel irányító eszméket, de annál nagyobb erélylyel karolja föl mindazt, amiből anyagi vagy erkölcsi hasznót remél. A művészetnek a gyermek milieujébe minden irányban való belevitelének propagálását tűzte ki célul magának a fentemlített folyóirat, amelyből eddig már három terjedelmes és gazdagon illusztrált füzet jelent meg. Kiváló írók és művészek támogatják a szerkesztőséget, amely az eddig megjelent füzetekkel bizonyítékát adta annak, hogy rátermett a kitűzött feladatra. A gyermekek minden barátjának melegen ajánlhatjuk e jeles folyóiratot. *gk.*

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

KITÜNTETÉSEI. A Magyar Iparművészeti Társulat a st.-louisi nemzetközi kiállításra kiküldött kormánybiztostól, Szögyény György dr.-tól november hó 16-án hivatalos értesítést kapott, amely felsorolja a magyar kiállítók kitüntetését. A kitüntetések száma százharmincnyolc; közöttük van két *diplom of honor*, tizenkét *grande prix*, harmincegy arany, negyvenhat ezüst és negyvenhét

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

bronzérem, ami örvendetes bizonyítéka annak, hogy a nemzetközi zsűri, amelynek nem is minden csoportjában voltak a magyar kiállítók képviselve, mennyire méltányolta Magyarország művészeti és ipari törekvéseit. És bár politikai és gazdasági viszonyaink annak idején nem engedték meg, hogy Magyarország kulturális és gazdasági jelentőségéhez méltón vegyen részt a kiállítás minden csoportjában, ott, ahol ezt megtették, becsülettel helyt is álltunk. A zsűri ítélezése megelégedéssel tölthet el mindnyájunkat, amely a magyar művészetnek és műiparnak továbbra is biztosítja a párisi és torinói nemzetközi kiállításokon kivívott előkelő helyet. A kitüntetett kiállítók névsora a követ-kező:

Közoktatásügy: A magyar királyi tudományegyetem fogászati klinikája. Igazgató *Árkövy József dr.* (aranyérem).

Képzőművészet: Festmények és rajzok. *Lotz Károly* diplom of honor és aranyérem, *László Fülöp* és *Thorma János* aranyérem, *Zemplény Tivadar*, *Perlmutter T.*, *Poll Hugó* és *Szinyei-Merse Pál* ezüstérem, *Mendlik Oszkár*, *Szenes Fülöp*, *Ferenczy Károly*, *Grünwald Béla*, *Bihari Sándor* és *Réti J.* bronzérem. Szoborművek: *Zala György* grand prix, *Ligeti Miklós* aranyérem, *Telcs Ede* és *Damkó József* ezüstérem, *Vastagh György* bronzérem.

Tervezés. *Szikorszky Th.* aranyérem, *Horti Pál* ezüstérem, *Betlen Gyula*, *Kriesch Aladár*, *Rappaport J.*, *Tarján Oszkár* bronzérem. A képzőművészeti csoport szobáinak festési terveit és berendezéséért *Horti Pál* diplom of honor-t és aranyérmét kapott.

Szabadművészetek: Folyóiratok. Magyar Iparművészeti Társulat (mint a Magyar Iparművészet kiadója) aranyérem.

Iparművészet. Ötvösség. *Bachruch A.* grand prix, *Rappaport O.*, *Wisinger Mór* és *Tarján Oszkár* ezüstérem.

Öntött és vert fémárú. *Steiner Ármin* és *Ferenc* aranyérem, *Haraszi József* aranyérem, *Ludwig Ede* ezüstérem.

Bördíszműárú. *Tull Viktor*, *Fischhof Jenő* és *Belmonte Leó* ezüstérem.

Berendezés és épületdíszítés. Iparművészeti Társulat grand prix, *Jungfer Gyula* grand prix, *Forreider* és *Schiller* aranyérem, *Greger-sen G. és fia*, *Marton Lajos* és fia ezüstérem.

Lakásberendezés. *Simay Lajos*, *Vukovics és Kaufmann* aranyérem, *Bodon Károly* és fia, *Mócsay József*, *Schmidt Miksa* ezüstérem, *Lindner Manó*, *Rozolofszy Agoston*, *Radócz János* bronzérem.

Fémárú. *Kissling Rudolf* aranyérem. Szőnyeg, szövött tapéta és bútorszövet: *Mirkovszkyné-Greguss Gizella*, *Horváth Jolán* aranyérem, *Kabay Dánielné*, *Kovalszky Sarolta* aranyérem, *Agbaba Adél*, *Szalay Mária*, *Pozsonyi szövőiskola* ezüstérem, *Szűts A.* bronzérem.

Keramika. *Zsolnay Miklós* grand prix, *Magyar kereskedelmi részvénytársaság* aranyérem, *Fischer Jenő* aranyérem, *Vögerl Gusztáv* aranyérem, *Fischer Emil* ezüstérem, *Nagy Zsigmond* és *Ferencz* bronzérem.

Üvegárú. *Róth Miksa* grand prix, *Kossuch János* aranyérem, *Sovánka István* aranyérem.

Csipke és himzés. *Izabella háziiparegyesület* grand prix, *Dekáni Árpád* grand prix, *Farkas Gizella* aranyérem, *Magyar kereskedelmi részvénytársaság* aranyérem, *Gyarmathy Zsigáné* aranyérem, *Csorba Sámuel* aranyérem, *Lázár Béláné*, *Nagy Lajosné*, *Misztarka György* ezüstérem, *Berger Sámuel* bronzérem.

Szűcsárú. *Mazán József* ezüstérem, *Dán testvérek* bronzérem.

Az iparművészeti osztályban, mint kollaboratorok a következők nyertek kitüntetést: *Faragó Ödön* aranyérem, *Vigand Ede* és *Nagy Sándor* ezüstérem, *S. Ündi Mariska*, *Pálinkás Béla*, *Menyhért Miklós* bronzérem, *Kriesch Aladár* aranyérem, *Hollaházi agyagárúgyár*, *Ugocsa megyei háziipart fejlesztő egyesület*, *Kolozsvári Lajos*, *Méneggyoroki háziipar-egyesület*, *honti, huszti háziipar-egyesületek* ezüstérem, *Langer Jakab*, *Blum Márk*, *Sonnenschein Hofman*, *Freud Jakab*, *Brozik Kálmán*, *Vörös Sándor*, *Mendolovics Lajos* bronzérem.

Nyergesárú. *Héjj Imre* és *Stiasny János* ezüstérem.

Ásványvíz. *Szent Lukács-fürdő* részvénytársaság, *Saxlehner András* grand prix, *Szent Margitszigeti fürdőigazgatóság*, *Apenta r.t.* aranyérem, *Balatonfüredi fürdőigazgatóság*, *Masa István* Szeged, *Édeskúthy L.*, *Schultes Ágost*, *Szalvátor víz*, *Schmidthausen Lajos*, *Málnás víz*, *Prucha* és társa, *Herkules víz*, *Fekete Mór*, *Borszéki víz*, *Mandel Gyula* Brassó ezüstérem, *Kempelen Imre*, *Ágnes víz*, bronzérem, *Karlovszky dr. örökösei*, *Margitvizi előpataki forrás* tulajdonosa, *Székely-forrás* tulajdonosa, *Avasújfalu forrás* tulajdonosa bronzérem, *Károlyi M. gróf jószágigazgatósága* Parád, *Csíz-forrás* tulajdonosa ezüstérem.

Liszt és liszttermék. *Friedl* és *Jörös Nagy-vár* ezüstérem.

Bor. *Stillmann Lajos* Mád grand prix.

Selyemtenyésztés. A földművelésügyi m. kir. minisztériumnak selyemtenyésztés emelésére kiküldött meghatalmazottja grand prix.

Márvány. *Mazzi Lajos* ezüstérem.

KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁST december hó 3-án, délután 5^{1/2} órakor nyitotta meg ünnepélyesen *Berzeviczy Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszter. *Hieronymi* kereskedelmi miniszter, aki szintén megígérte megjelenését, elutazásával mentette ki magát. A kultuszminisztert a társulat nevében *Szalay Imre Czigler Győző* alelnökök és *Radisics Jenő*, a kiállítási bizottság elnöke fogadták. A miniszter néhány szóval megnyitottnak jelentette ki a kiállítást és azt *Árkay Aladár* kalauzolásával alaposan és nagy figyelemmel meg szemlélte.

A miniszter körútja mintegy másfél óráig tartott. Számos kiállítót bemutatott magának és a szemle befejeztével az egész kiállításról nagy elismeréssel nyilatkozott. A kereskedelmi minisztérium főbb tisztviselői közül *Péterffy Lajos* és dr. *Hegyeshalmy Lajos* osztálytanácsosok és *Vig Albert* iparoktatási főigazgató volt jelen.

KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS alkalmából a társulat tagjai közt rendezendő *sorsjáték* húzása 1905. évi január hó 11-én d. u. 5 órakor lesz a társulat irodájában. Ez alkalommal 2500 korona értékű különböző iparművészeti tárgy kerül kisorsolásra.

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK A VIDÉKEN. A jövő évben a Magyar Iparművészeti Társulat három vidéki városban rendez iparművészeti kiállítást. Áprilisban *Aradon*, májusban *Kolozsvárott* és szeptemberben *Kaposvárott*. Mindhárom helyen az intéző körök nagy lelkesedéssel fogadták a kiállítás eszméjét és nyomban hozzáálltak a megvalósításához.

Kaposvárott a megyeház tanácskozóterme áll rendelkezésre. A helyi bizottság legközelebb megalakul és megkezdi az előkészítés munkáját.

Aradon *Institoris Kálmán* polgármester vette kezébe az ügyet, és az összes érdekelt hatóságok, testületek és intézetek bevonásával alakítja meg az előkészítő bizottságot. A kiállításra nagyon alkalmas hely az ipartestület új székházának nagyterme. Az aradi sajtó lelkes cikkekben üdvözölte ezt a mozgalmat, amely a közönség részéről is hasonló szeretettel találkozik, úgy, hogy a társulat a legszebb siker reményében fog a rendezéshez.

Kolozsvárott már meg is alakult az előkészítő bizottság *Pósta Béla* dr. egyetemi tanár elnökségével. A kiállítás az új iparmúzeum még üresen álló helyiségei-

ben lesz, ahol több mint 700 m² terület áll rendelkezésre.

A társulat választmánya *Györgyi Kálmán* vezértitkárt küldötte ki, hogy a helyi bizottságokkal érintkezésbe lépjen és velük a kiállítás részletes programját megállapítsa.

ÚJ VÁLASZTMÁNYI TAGOK. A m. iparművészeti társulatnak f. évi május hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlése tudvalevően

elhatározta a választmányi tagok létszámának felemelését 30 tagról 60-ra azzal, hogy három éven át tíz-tíz új választmányi taggal szaporítják az előző évi tagok számát s nyomban megválasztotta gróf *Bánffy György* kir. főajtónálló mestert, dr. *Bárczy István* sz.-fővárosi tanácsost, T. *Fischer Ignácot*, *Forreider József* vasművest, *Gerster Kálmán* építész, *Huszka József* tanárt, *Lyka Károly* szerkesztőt, *Simay Lajos* műasztalost, gróf *Teleky Sándor* orsz. képviselőt és *Vaszary János* festőművészt választmányi tagokká.

Minthogy a közgyűlésnek e határozata az alapszabályok módosítását kívánta, az új tagok választása csak az alapszabálymódosításnak miniszteri helybenhagyása után válhatott jogérvényessé. A belügyminiszter a f. évi november 10-én 107208. sz. a. kelt leiratával értesítette a társulatot, hogy a közgyűlés határozatához hozzájárul s ennél fogva a nevezett tagok megválasztása érvényessé vált.

ÚJ ALAPÍTÓ TAG: *Baumgarten Sándor*, építész Budapesten, 200 K alapítványnyal alapító tagja lett a Magyar Iparművészeti Társulatnak.

ÚJ RENDES TAGOK: f. évi szept. hó 16-ától e füzet megjelenéséig a következők beléptek a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjainak sorába:

Buchwald Sándor vas- és fém bútorgyáros Budapest, *Dudits Pál* Budapest, *Farkas Árpád* városi osztálymérnök Szeged, *Goschler Ferenc* aranyozó Budapest, *Háry Gyula* festőművész Budapest, *Hoffmann Mihály* özvegye Szabadka, *Martini József* műasztalos Budapest, *März Károly* látszerész Budapest, *Óssodál Ödön* építész Pécs, *Raisz Ernő* kir. főmérnök Miskolc, *Réthy Zsigmond* régiségkereskedő Budapest, *Stark Zsigmond* agyagműgyáros Zólyom, *Singer Antalszobrász* Budapest, *Sánta Ignác* Szeged, *Szücs A.* kárpitos Budapest, *Sattler testvérek* kályhagyárosok Budapest, *Tóthfalussy Károly* műasztalos Marosvásárhely, özv. *Tüköry Alajosné* Budapest, *Ungár Miksa*

szállító Budapest, *Villányi Ármin* okl. építész, kir. mérnök Lugos, *Wessely Vilmos* Budapest. Összesen 21 új rendes tag.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPAR-MŰVÉSZETI MÚZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI NAK sorát egy kiváló érdekességű előadás előzte meg, melyben *Vay Péter* gróf, apostoli protonotárius folyó évi november hó 10-én Kelet-Ázsia művészetét ismertette. *Vay* gróf előadásának értékét különösen az növelte, hogy missziója szolgálatában bejárta Kelet-Ázsiát és e minőségében oly egyénekkel is érintkezett, akik másra nézve hozzáférhetetlenek volnának. Audiencián fogadta pl. a kínai anyacsászárné és a japán mikádó neje is. Mandsuriában az orosz kormány külön kocsit bocsátott rendelkezésére, melylyel bejárhatta az egész országot és a kormány ajánlata folytán mindenütt szíves fogadtatásra talált. Útleírásai már eddig is, különösen jelesebb angol folyóiratokban jelentek meg és mindenütt nagy tetszéssel fogadták. *Vay* gróf előadása kezdetén történeti visszapillantást vetett Kína művészetének multjára, melyben elmondta, hogy e művészetet a XV. század óta, a japánit azonban csak a mult század óta ismeri Európa. Az első kínai műtárgyat misszionáriusok hozták Európába s a XV. század végén, de még inkább a XVI. század elején Hollandiában, Angliában és Franciaországban már nem is volt ritka a kínai műtárgy. A kínai kultúra és művészet már Krisztus születése előtt harminc-harmincöt századdal a fejlettség magas fokán állott s nincs még egy kultúra vagy művészet a világon, amely a kínaiival akár régiség, akár hosszas virágzás tekintetében versenyezhetne. A kínai művészet ismertetését Kína építésén kezdte, amelyben legjellemzőbb vonás az arányok nagysága, egy szóval a monumentalitás. Törvény szabja meg az építkezést, még pedig kasztok szerint. A kínai parasztháznak csak egy udvara lehet, s a társadalmi hierarkia lépcsőin fölfelé haladva, emelkedik az udvarok száma. A császárnak pl. kilenc udvara van. Igen festői látvány a kínai előkelőségek s a kínai császár udvara, mert az udvarok fehér márvánnyal vannak burkolva, a házakat is fehér márvány terraszra építik, a sárga, kék vagy zöldszínű zománcos fedeleket pedig vörös lakkoszlopok tartják. Miután részletesen leírta a pekingi császári palotát, amely fogadások alkalmával szemképrázttató lát-

ványosság, beszélt a kínai porcellánról, zománcról, s a kínai bronz-műtárgyakról. A japán művészetet, mely kínai töből hajtott ki, főként néplélektani szempontból fejtegette. Japánban az első kínai hatás Korea közvetítésével érvényesült. Ebből látható, hogy a japán művészet is régi keletű s csak az ország zárkózottságán múlott, hogy Európa már korábban meg nem ismerkedett művészetével. A japán művészet mai napig is meglehetősen híjával van az eredetiségnek s ma is kínai motívumok alapján dolgozik. Építészetét is Kínától kapta, de változtatott rajta a helyi viszonyoknak s egyéniségének megfelelően. A japán ház mindenben a kínai ház mása, de nem épül olyan drága és szilárd anyagból és nem nyújt olyan színpompás látványt. Ami Kínában márvány és vörös lakk, az Japánországban fa; a színes, zománcos fedeleket pedig szalma és nádzsupokkal helyettesítik. A japán cserép, majolika, porcellán, bronz és zománcos műtárgyakat a túlfinomult ízlés, s a kéz hihetetlen ügyessége teszi páratlanokká. Fantáziája is páratlan a japánnak, de nem leleményes és nem annyira teremt, mint inkább a meglevő részleteket használja fel. Ami a puritán egyszerűségű s mondhatnók bútorozatlan japán házat kellemes otthonná teszi az a virág. Nincs a világon oly mértékű virágkultúra, mint éppen Japánországban.

Az évenként megtartott ismeretterjesztő előadások sorát *Lyka Károly*, a jeles műkritikus december 3-án nyitotta meg „A művészi dísz megszületése” című előadásával. Nagy tudása, széles látóköre fejlett ízlése és nyugodt, érthető előadása különösen képesítik őt az előadói tisztre.

Az előadást *Radisics Jenő*, miniszteri tanácsos, a múzeum igazgatója vezette be. *Lyka* azt fejtette ki első előadásában, hogy művészi dísz nem a fényűzésből, kedvtelésből, vagy a szeretetből született, hanem technikai okok hozták létre. Megmagyarázta azt is, hogy az adott anyag mennyiben befolyásolja a tervezőt az alkotásnál, és ezt a szövő-, agyag-, vas-, fa- és üvegyiparból merített példákkal illusztrálta. December 10-én folytatta előadását nagyszámú hallgatóság jelenlétében. A művészi dísz és forma kialakulására — ekképp folytatta — nemcsak az anyag gyakorolt befolyást. A lassú fejlődés folyamán látjuk, mint nyomjára műtárgyainak formáira és díszére bélyegét a faj, a nemzet, azután a nem-

zet kebelében alakult különféle osztályok. Végre fellép a művész egyénisége, jelleme is mint döntő tényező, kivált a modern művészetben. Támadnak egyes művészek, akik egyenest megszakítják a hagyományok fonalát és csupán egyéni ornamentikát keresnek, mint pl. Van de Velde. Az előadó az Iparművészeti Múzeum gazdag gyűjteményéből egy sor széken mutatta be, mint érvényesül a tervelő nemzetisége és egyénisége; néha a pusztá gyakorlatiassággal elégszik meg, s ezt legfeljebb a vonal finom entázisával élénkíti, mint ezt sok angol munkán láthatjuk. A magyar ember nyílt becsületessége még oly apróságon is meglát-szik, hogy az asztal, vagy pad nyíltan mutatja a kezdetleges fakötést, ami némely művésznök kezén ornamenssé nemesbül. Egyes művészek temperamen-tuma szerint a bútór tagjaira gazdag, vagy pedig szinte félénken elbúvó dísz kerül. A díszítő vonalak ismét heves lendülésükkel, vagy nyugodt megállapo-dottságukkal tükrözik egy-egy tervelő lelki világát. Ilyképpen hat a művészi dísz megszületésére, kialakulására az anyag, az eljárás, a faj, az osztály az egyéni temperamentum.

A további előadások sorrendje a követ-kező: Ez év december 17-én és 31-én *Cholnoky Jenő* egyetemi magántanár „A kínaiak művésze”, 1905. év január 7-én, 14-én és 27-én *Gróh István*, ipar-művészeti iskolai tanár „Középkori fal-festészetünk” és február hó 4-én *Pekár Gyula* országgyűlési képviselő „Bizanci emlékek a magyar művészetben” cím alatt tart előadást. Az előadások mindig szombati napon délután 5 órakor tartat-nak, az Iparművészeti Múzeum elsőeme-leti dísztermében. Cs.

STEINER FERENCZ GYÁROS követendő példát adott, midőn 96 darabból álló érem- és plakett-gyűjteményét letét gyanánt az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban elhe-lyezte. A gyűjteményből 38 darab Scharff bécsi plakett-művész alkotása. Közülök néhány minket magyarokat is közelebb-ről érdekel, mert nagynevű jeleseinket — Pulszkyt, Kállayt stb. — ábrázolja. A bécsi plakett-művészet egyik ifjabb jeles művelője, Marschall, nyolc darabbal szerepel, köztük XIII. Leo pápa jelleg-zetes érmével. A franciákat Bodichon, Borell, Bottée, Chaplain, Charpentier, Coudray, Degeorge, Dubois, Dupré, Du-puis, Legastelois, Rechevrel, Roty és

Vernon képviseli egy vagy több jelesebb példánnyal.

ÁSODIK KÉPZŐMŰVÉSZETI NAGY ARANYÉREM. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter az Országos Magyar Képzőművé-szeti Társulat kiállításainak eredményes-ségét elősegítendő, magyar művészek kitüntetésére a már létező egy állami nagy aranyérmén túl még egy nagy aranyérmet alapított.

ELYREIGAZÍTÁS. Lapunk mult számának 232. oldalán *Rozsnyai V. H. Kálmán* „Újabb magyar ex-librisek” című cikkének egyik pont-ját illetékes oldalról kapott felvilágosítás alapján helyreigazítottuk akkép, hogy a *Márk Lajos*nak tulajdonított ex-libriseket *Máté Ilona* rajzolta.

QZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYEINEK GYA-RAPODÁSA 1903-BAN. Az Or-szágos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményei 274 tárggyal gy-a-rapodtak ez évben; közülök 75 darab ajándékozás, 199 darab vétel útján jutott a Múzeum tulajdonába.

I. Ajándékozások: A) *Agyagműves munkák.* Kép, égetett agyag, színes mázzal, lovagló nőt ábrázol, puhafa keretben. Modern munka. Tervezte és ajándékozta *Rippl-Rónai József*, Budapest. — Tányér, porcellán, tájképes és virágos díszítéssel. A fenék közepén NB betűk bemélyítve. XIX. századi porosz munka. Aján-dékozta *Jalsovai Jalsoviczky Izabella*, Buda-pest. — Doboz, porcellán, színes díszítés, szétszórt virágok és négy francia kártya; négy részre osztott belsejében jelenleg három kis doboz, bennük a megfelelő színű jellel díszített porcellán lapocskák. Meissen munká a XVIII. századból. Ajándékozta *Keglevich István gróf*, Budapest. — Korsó, égetett agyag, fehér ólom mázzal, dinnye alakú, gere-z-des testtel, rajta lilás színben szőlőfürt. 1690-ből való magyar munka. Ajándékozta *Lipcsey József*, Budapest. — Tál, fayence, kénsárga mázzal, ellyptikus, szélén gerezdelt, belső lapján keretelt mezőkben virág- és táj-képdísz. *Holicsi gyár* műve a XVIII. század második feléből. Ajándékozta *Pálffy Adolfné*, Budapest.

B) *Bútorok.* Szekrényke, fenyűfából, fehérre festve, részben aranyozva. Az oldalakon H. K. és S. K. betűk, az ajtókon egy-egy címeres pajzs felett kilencágú korona. Német munka XVI. Lajos stílusában. Ajándékozta *Kacz-vinszky Lajos*, Budapest.

C) *Csipkék, himzések, szövetek.* Himzés-rész, fehér vászon, rajta háromszög alakban, domború, ezüst himzés. Modern munka. Aján-dékozta *Grünbaum Vilmos*, Nagybecskerek. — Csipke, hálómunka, ezüst szálakból, részben

varrott, ezüst szövetbetétekkel. A magyar palmetta-alakokból, levelekből alkotott dísz konturját paszománt alkotja. A belső terek a leveleknél és palmettáknál ezüst szövetrel, a többinél váltakozva, különböző rajzú áttörött betétekkel vannak kitöltve. XVIII. század. — Szoknya, világoskék selyembrokát, ezüst és színes szálakból alkotott virágokkal. Magyar, XVIII. század. — Pruszlík, hasonló szövetből mint az előbbi, halcsont betétrel és rávarrott ezüst paszománttal, fehér vászonnal bélelve. Magyar, XVIII. század. E tárgyakat özv. Milkovics Zsigmondné, szül. Zámory Mária ajándékozta. — Himzés, lepedőszél, fehér vászon, zöld selyem és aranyszál himzéssel, szélén csipkével. Magyar munka, a XVII—XVIII. századból. — Terítő, ritka szövésű, kék vászonalapon sokszor ismétlődő himzett rajzzal, kis körös tükrökkel. Indiai munka. — Himzés, két darab, ritka szövésű csalánvászon, színes himzéssel. — Kendő, csalánszövet, hosszúkás négyszögű, két végén színes selyemmel himzett virágdíszszel. — Kendő, csalánszövet, színes selyem- és ezüstsál lánchímzéssel. — Kendő, négyzetes csalánszövet, négy oldalán színes selyem- és aranyozott fém-szalaghímzéssel, szélén keskeny, vékony zsinórból készült csipkeszerű szegély. — Kendő, csalánszövet, hosszúkás szalagalakú, két végén színes selyem- és aranyszálhímzéssel, mely egy-egy virágcsokrot ábrázol. Modern török munkák. — Kendő, csalánszövet, hosszúkás négyszögű, színes selyemhímzéssel. Modern, indiai munka. — Kendő, csalánszövet, színes selyem- és aranyszálhímzéssel. — Sálkendő (Shawls), csalán- és selyemszövet, hosszúkás négyszögű, sárga selyemhímzéssel. — Himzés, két darab, fekete szövetalapon sárga és fehér pamuthímzés. — Himzés, fekete szöveten, két egyforma, színes, selyemhímzés. — Himzés, megyszín szöveten, két egyforma, sárga és fehér himzés. — Himzés, lilásvörös szöveten, sárga és fehér, frizalakú selyemhímzés. — Himzés, fekete szöveten, színes selyemhímzés, hosszúkás frizalakú. — Terítő, lilásvörös, négyzetes szöveten színes selyemhímzés. — Terítő, hosszúkás négyszögű, csalánszövet, dúccal nyomott, ezüst körrajzú díszítéssel. — Terítő, sötétvörös szöveten fehér, patronnal festett díszítés. A festék csillámlemezkekkel van telehintve. — Terítő, vörös négyzetes szövet, fadúccal nyomott díszítéssel. — Terítő, kék szövet, hosszúkás négyszögű, dúccal nyomott fehér- és aranydíszítéssel. — Terítő, vörös szövet, festett, fehér díszítéssel, csillámpikkelyekkel. — Kendő, vörös szövet, festett, fehér díszítéssel. — Kendő, vörös szövet, festett, fehér és sárga díszítéssel. — Kendő, barna szövet, dúccal nyomott fehér és arany díszítéssel. — Kendő, két darab, egyező az előbbivel, csak vörös szöveten. — Kendő, sötét vörös szövet, dúccal nyomott arany és fehér díszítéssel. Indiai munkák. E tárgyakat Mocsáry Béláné ajándékozta.

D) *Fémmunkák.* Edény, sárgaréz, öntött, vésett díszítéssel; a gerezekre osztott, gömbös test négy, golyóalakú lábán áll. A szájhoz

mozgatható fül van erősítve. Modern indiai munka. — Pohár, sárgaréz, csonkakúpalakú, vésett díszítéssel. — Edényke, csészealakú, sárgaréz, öntött, piros és fekete zománccsízítéssel. Készítette a „School of art“ Jeyporeban. Modern indiai munkák. Ajándékozta Mocsáry Béláné, Budapest.

E) *Kisplasztika.* Plakett, két darab, egyik ezüst, másik bronz, vert munka, álló alakkal, rajta két jobbra néző fej profilban, József nádorispánt és Széchenyi Ferenc grófort ábrázolja. A Magyar Nemzeti Múzeum 100 éves fennállásának emlékére készült 1902-ben. Mintázta Beck Fülöp. Ajándékozta a Magyar Nemzeti Múzeum. — Érem, bronz, az 1900. évi párisi kiállításon az Iparművészeti Múzeumnak odaítélt érem. Chaplain műve. — Bálvány szobrocska, bronz, talpazaton álló női alak sárgásbarna patinával. Indiai munka. Ajándékozta Mocsáry Béláné, Budapest. — Érem, két darab, bronz, az Iparművészeti Múzeum aranyérmének bronzpéldánya. Mintázta Szárnovszky Ferenc szobrász. A körmőcbányai magyar királyi pénzverő hivataltól. — Szobrocska, hársfából faragva, két kis anygalkát ábrázol sziklás talpazaton. Olasz munka, XVII. század. Ajándékozta Kaczvinszky Lajos, Budapest.

F) *Könyvkötés.* Könyvtábla, bőr, dúccal nyomott díszítéssel, mely egykor aranyozva volt. XVIII. század közepéből való, magyar munka. — Könyvtábla, bőr, dúccal nyomott, egykor aranyozott díszítéssel. Magyar munka, XVIII. század. — Könyvtábla, bőr, furnirralapon, a dúccal nyomott díszítés közepén püspöki címer, a hátsó táblán monogram, kilencágú koronával, XVIII. századi, magyar munka. — Könyvtábla, bőr, dúccal nyomott díszítéssel. Felirata: „Dem Edlen vnd Vesten Herren Daniel Karner Hauptmann, vnd des innern Rathes der Königlichen Freystadt Pressburg in Hungern, Meinem grosgruenstigebietenden Herren. 1631,“ ez alatt a kis magyar címer. Magyar munka, XVII. század. — Könyvtábla, bőr, dúccal nyomott, egykor aranyszínű díszítéssel. XVIII. századi, magyar munka. — Könyvtábla, bőr, dúccal nyomott, volutákból, indákból, rozettákból és levelekből alkotott díszszel. Magyar munka, XVII. század. E tárgyakat ajándékozta Varju Elemér, Budapest.

G) *Ötvösművek.* Melltű, arany, zománccsízszel és smaragd ékkövekkel. A tű szalagcsokrot ábrázol. XVIII. századi mű. Ajándékozta özv. Milkovics Zsigmondné, Budapest. — Kanál, ezüst, vésett díszítéssel. — Hajtű, két darab, részben aranyozott, ékkövekkel, lándzsaalakú hegygyel, oldalán áttört díszítéssel. Indiai munkák. Ajándékozta Mocsáry Béláné, Budapest. — Szelence, réz, aranyozva, födelén vésett kép, rekesz-zománccal. XVIII. századi magyar munka. Úrvölgyről való. Ajándékozta Kaczvinszky Lajos, Budapest.

